

NEDERLANDSCHE VEREENIGING TOT BESTRIJDING VAN HET TANDBEDERF.

GEWONE LEDENVERGADERING
op **Vrijdag 23 Maart 1923, des avonds 7.30**
in **Café-Restaurant Loos, Hofplein, Rotterdam.**

VERKORT VERSLAG

De voorzitter, de heer Leopold Frank, opent 7 $\frac{3}{4}$ uur de vergadering. Aanwezig 25 leden. De 2de secretaris leest de notulen voor, welke ongewijzigd worden goedgekeurd.

Ingekomen stukken zijn:

1e. Schrijven van de Ned. Mij. tot Bevordering der Tandheekunde om medewerking van de vereeniging bij het zich doen vertegenwoordigen bij eene „exposition d'hygiene dentaire scolaire”, uitgaande van de Clinique Dentaire Scolaire te Strasburg in Mei 1923. Besloten werd, dat de vereeniging zich zoo mogelijk door een of meerdere leden zal doen vertegenwoordigen.

2e. Schrijven van de Rotterdamsche Tandheekundige Vereeniging, dat een bedrag van f 50.— was overgemaakt als bijdrage in de onkosten voor de Propagandafilmavond 27 April in R'dam te houden.

3e. Schrijven van de Ned. Vereen. van Huisvrouwen, afd. Rotterdam, met dank voor het ter bezichtiging stellen van een gedeelte van het Museum bij een lezing van Tandarts van Hasselt.

4e. Schrijven van den directeur van het Centraal Bureau van de Algemeene Ned. Vereeniging „Het Groene Kruis”, om medewerking bij het schrijven en doen verspreiden van een brochure: „Hoe en waarom verzorg ik mond en tanden”.

Besloten wordt dit gelijktijdig in behandeling te nemen bij het doen herdrukken en eventueel wijzigen van de bestaande vlugschriften der vereeniging.

5e. Een schrijven van Dr. J. Ph. Elias te R'dam, waarin hij mededeeling doet, dat hij in de Alg. Vergadering van de A. N. V. „Het

Groene Kruis" de opmerking heeft gemaakt, dat de voorwaarden, waaronder het Museum ter beschikking wordt gesteld, weinig bevorderlijk zijn aan de frequentie der aanvragen. De voorzitter deed daarop de toezegging, dat het Dagelijksch Bestuur in overweging zal nemen die voorwaarden zoodanig te wijzigen, dat de kosten en risico's niet geheel ten laste zullen komen van de Provinciale vereenigingen, maar dat ook de A. N. V. daarin zal deelen. Het gevolg zal hiervan zijn, dat het ommeegaand Tandheefkundig Museum gemakkelijk zal kunnen worden aangevraagd.

6e. Schrijven van de Gecombineerde Besturen van Goudsche Ziekenfondsen om financieele steun van ten hoogste f 25, bij de verspreiding van de vlugschriften der Ned. Vereeniging tot Bestr. van het Tandbederf onder de $\pm$ 9000 ziekenfondsleden. Besloten wordt dezen keer hiertoe over te gaan. Het drukken van deze brochures evenwel te doen samenvallen met de herdruk van de bestaande brochures; waarbij gebruik gemaakt kan worden van een zeer voordeelige druk-offerte van de Goudsche ziekenfondsen.

Jaarverslag van den secretaris, waaruit blijkt, dat het ledental iets is teruggegaan; de exploitatie van het ommeegaand Tandheefkundig Museum dit jaar definitief is overgegaan aan de A. N. V. „Het Groene Kruis" op voorwaarden in de Alg. Vergadering van het vorig jaar goedgekeurd;

dat de film van Professor Kirk in gebruik is genomen en een groote aanwinst blijkt te zijn als propagandamiddel; de vertaling van het Amerikaansche werkje van Ferguson zoover is gevorderd, dat het den drukker heeft verlaten; de schoolkisten op 't oogenblik in het Museum zijn, maar verder gebruikt zullen worden als demonstratiemateriaal bij voordrachten voor onderwijzers; de samenstelling van een collectie lantaarnplaten te gebruiken bij populaire lezingen in handen van een commissie is gesteld, waarvan heel spoedig resultaat zal worden gezien; de wandplaten der vereeniging nog steeds worden aangevraagd, waaruit volgt dat deze hun actualiteit nog niet verloren hebben; van het aantal vlugschriften zooveel is aangevraagd en verspreid, dat tot een herdruk zal moeten worden overgegaan.

Rekening en verantwoording van den Penningmeester. Deze brengt een zeer nauwkeurig en uitvoerig verslag uit aangaande de inkomsten en uitgaven der vereeniging. Het financieel beleid is in de beste orde bevonden door de kas-commissie.

Mevrouw Muntendam—Isebee Moens, de heeren Salomons en O. Kamerlingh Onnes als leden van het Algemeen Bestuur worden met algemeene stemmen herkozen.

Tandarts C. L. G. Becht had kennis gegeven, niet meer als zoodanig in aanmerking te willen komen.

Als nieuwe leden van het Algemeen Bestuur werden verkozen: Dr. Romijn, Dordrecht; Dr. Roeff, Heiligersberg; Tandarts Holthaus, Zwolle; Tandarts Van Nieuwenhoven Helbach, te Utrecht.

Aangenomen werd het Bestuursvoorstel om de populaire lezing van tandarts Van Hasselt te doen stenografeeren, ten einde voor degenen, die de lantaarnplaten aanvragen eventueel een passende tekst ter beschikking te hebben.

De Voorzitter doet mededeeling aangaande het vertaalde boekje van Ferguson. 5000 exemplaren zijn hiervan gedrukt. Tot de verspreiding kan thans worden overgegaan à f 0.80 per stuk, omdat men den boekhandel uitschakelt, anders zou dit minstens f 1.20 worden. In verschillende plaatsen zullen depôts bij tandartsen worden opgericht, waaruit dan verder kan worden betrokken. In het Tijdschrift zal hiervan mededeeling worden gedaan.

Het filmapparaat blijkt practisch niet te voldoen. Onder zekere voorwaarden wordt het Dag. Bestuur machtiging verleend dit apparaat te verruilen.

Tandarts Themann vertoont daarna met het bewuste filmapparaat een dragelijk beeld op het doek. De film van Professor Kirk wordt met belangstelling gevolgd en de voorzitter brengt den heer Themann den welverdienden dank voor zijnen welwillendheid om dit moeilijk deel van het programma te hebben willen volbrengen.

Voordracht van den Schooltandarts Hordijk uit Dordrecht. (Zie verkort verslag hiervan.)

Sprekter eindigt zijn voordracht met de vraag: Wat moet er met de afbehandelde kinderen geschieden na de schoolplichtige jaren? Doet verder mededeeling, dat hij zijn functie als schooltandarts heeft opgegeven, daar het Gemeentebestuur van Dordrecht door bezuiniging ook dezen tak van dienst meende te moeten treffen, waardoor de noodzakelijke uitbreiding om vruchtbaar werk te leveren, met nog een tandarts achterwege zou moeten blijven. Gelukkig werden twee jongere tandartsen bereid gevonden om zoowel in het geldelijke als in de meerdere arbeidsprestatie tegemoet te komen, zoodat de tandheelkundige schooldienst, een der belangrijkste onderdeelen van den Gemeentelijken Geneeskundigen Dienst, behouden kon blijven.

De Voorzitter dankt den heer Hordijk voor zijn interessante voordracht.

Tandarts Van Hasselt brengt hierbij hulde aan de gemeente Dordrecht, die het eerst practisch dezen tak van dienst heeft aangevat. Hij dankt den Heer Hordijk voor zijn toewijding deze jaren

getoond en voor de mededeeling van hedenavond, waaruit blijkt, dat op de theoretische basis, waarop de schooltandvoorziening, door de Mij.-commissie was gesteld, praktisch goede resultaten te bereiken zijn.

Door de mogelijkheid het theoretisch opgezette te kunnen toetsen aan de praktijk is het werken van deze jaren van groote waarde geweest. De vraag van den inleider meent hij aldus te moeten beantwoorden, dat hiervoor in aanmerking komen o.a. Leger en Vloot, ziekenfondsen, groote bedrijven enz. Hij meent echter, dat we ons voorloopig daarmede nog niet te veel hebben bezig te houden, zonder het echter geheel uit het oog te verliezen. Eerst ligt voor ons het beginwerk der schoolvoorziening, waarmee we nog lang niet ver genoeg zijn. Hij betreurt het, dat zoo'n ijverig werker als collega Hordijk, door omstandigheden den schooldienst heeft moeten verlaten, gelooft echter dat zijn werken niet tevergeefs is geweest en zijne opvolgers van grooten dienst zal zijn.

Tandarts Oostingh sluit zich hierbij aan en meent hieraan toe te moeten voegen den naam van den Directeur van de Gem. Geneesk. Dienst te Dordrecht, Dr. Romijn, waarvan de Heer Hordijk deze jaren de meest mogelijke medewerking en steun heeft mogen ontvangen.

Tandarts Backer Dirks vraagt of het soms was opgevalen, dat het schoolverzuim wegens kiespijn door de schooltandvoorziening merkbaar was afgenomen.

Tandarts Hordijk antwoordt hierop, dat hem b.v. bekend was, dat bij de school van achterlijke kinderen, waarvan alle klassen werden behandeld, volgens het schoolhoofd geen verzuim wegens kiespijn had plaats gevonden.

Bij de rondvraag brengt de Voorzitter een speciaal woord van dank aan Mej. Schalkwijk, Mej. Ida Heyermans, voor de diensten, bewezen bij de vertaling van het boekje van Ferguson. Verder aan Mevrouw Muntendam—Isebree Moers en den heer Griffijn, welke laatste o.a. de moeilijke en ondankbare taak op zich had genomen om de catalogus van het ommegeand Tandheilkundig Museum samen te stellen.

Tandarts Loeb merkt verder op, dat de ledenlijst van den secretaris en den penningmeester niet gelijklopend zijn, hetgeen o.a. blijkt uit de gevallen, waar wel contributie wordt geïnd en geen convocatie ontvangen wordt.

De Secretaris zegt hiervan reeds nota te hebben genomen en eenige veranderingen te hebben aangebracht.

Verder stelt de heer Loeb voor als propaganda-middel contact te zoeken met besturen van Tandartsen-vereeningen, met verzoek de leden daarvan op te wekken, om lid te worden van de Ned. Vereen. tot Bestrijding van het Tandbederf.

Tandarts Oostingh stelt voor, dat elk aanwezig lid dit jaar minstens één nieuw lid zal trachten aan te brengen. (Tijdens de vergadering werden 9 nieuwe leden opgegeven).

Tandarts Van Hasselt brengt hulde aan het actief bestuur van deze vereeniging; de goede geest en aangename samenwerking, welke vooral bij het Rotterdamsche gedeelte blijkt te bestaan.

De Voorzitter dankt den heer Van Hasselt voor zijne vriendelijke woorden en sluit, niets meer aan de orde zijnde, om 10.30 deze vergadering.

A. EDEL,
1e Secretaris.

Amsterdam, April 1923.

EEN PROPAGANDA-AVOND TE ROTTERDAM.

Met medewerking der Rotterdamsche Tandheelkundige Vereeniging heeft „Anti-Tandbederf” Vrijdag 27 April te Rotterdam een propaganda-avond georganiseerd.

Doel van dezen avond was: meerdere bekendheid te geven aan het streven der vereeniging en autoriteiten en belangstellenden op 't gebied van onderwijs, opvoeding en hygiëne kennis te doen maken met propagandamiddelen, welke de Vereeniging bezit.

De bijeenkomst is een groot succes geworden.

Om 8 uur was de zaal, in het gebouw de Samaritaan, die 300 menschen kan bevatten, geheel gevuld.

De wethouder van onderwijs, inspecteur en inspectrices van gemeentelijk geneeskundig schooltoezicht, gemeentelijken geneeskundigen dienst (zoowel uit Rotterdam als uit Dordrecht), kinderartsen, inspecteurs van middelbaar-, lager- en bewaarschoolonderwijs, schoolopziëners, onderwijzersvereeningen, hoofden van scholen, commissies tot wering van schoolverzuim, gemeentelijk onderwijsmuseum te 's-Gravenhage, Tandheelkundige Studentenvereeniging, Groene Kruis, Kinderleeszalen van 't Nut, besturen van wees- en kinderhuizen, Vereeniging tot bestrijding van t. b. c. Departement Rotterdam der Maatsch. t. bevord. d. Pharmacie, Instituut voor de rijpere jeugd, Ziekenfondsen.

Vereenigingen van padvindere en vele belangstellende waren tegenwoordig.

Ook zagen we vele collega's, waarvan sommigen een groote reis gemaakt hadden, om deze bijeenkomst bij te wonen.

De Voorzitter Leopold Frank heette de aanwezigen welkom, sprak er zijn voldoening over uit, dat zooveel belangstellende gekomen waren, een bewijs, dat de begrippen omtrent mondhygiëne beginnen door te dringen.

Hij gaf daarna het woord aan collega van Hasselt, die er aan herinnerde, dat 3 jaar geleden de Rotterdamsche Tandheelkundige Vereeniging bij den gemeenteraad heeft aangedrongen op schooltandverzorging en dat c.a. 12 jaar geleden in Rotterdam de Vereeniging tot Bestrijding van het Tandbederf werd opgericht, grootendeels het werk van den velen Rotterdammers bekende heer C. Witthaus. Hij vermeldt het verdienstelijk propagandawerk van den Heer L. Frank en Mevrouw M. Muntendam. Spr. wijst op het nut van den gezonden mond en noemt als strijdmiddelen tegen tandbederf: voorlichting en tijdige behandeling.

We hebben daarvoor de school noodig; de film, die vertoond zal worden en het boekje van Ferguson, zeer goed vertaald door mevrouw H. W. Schalkwijk, kunnen bij de voorlichting van veel nut zijn.

Spreker vermeldt de gunstige resultaten van de schooltandverzorging in Dordrecht, waar de medewerking der onderwijzers groot is.

Daarna werden een 30-tal lantaarnplaatjes vertoond, gemaakt naar illustraties uit het boekje van Ferguson, waarbij spreker toelichting gaf.

In de pauze was veel belangstelling voor eenige kisten met wasmodellen, die bij het onderwijs dienst kunnen doen, en werd een flink aantal boekjes van Ferguson verkocht.

Ten slotte kwam de Amerikaanse film „Verzorging der Tandene” op het doek.

In een slotwoord sprak de Heer v. Hasselt de hoop uit, dat de aanwezigen mede zullen werken, in ruimen kring goede begrippen over mondhygiëne te verspreiden. Dan zal het werk der Vereeniging tot zijn recht komen.

De aanwezigen toonden zich zeer voldaan, en de belangstelling, waarvan onderwijsautoriteiten uiting gaven, alsook de goede verslagen, die in de pers verschenen, geven ons hoop, dat deze avond voor de propaganda van mondhygiëne een zeer vruchtbare is geweest.

Moge dit succes een aansporing zijn voor plaatselijke vereenigingen en collega's tot het organiseren van een dergelijke bijeenkomst.

Daarmede wordt het streven onzer Vereeniging bevorderd en wordt de weg gebaad, die leidt naar de schooltandverzorging.

JOH. J. GRIFFIJN.